

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för Migrationsrätt
103 33 Stockholm

Chalmers yttrande om promemorian ”Särskilda regler om uppehållstillstånd vid ett avtalslöst brexit”

Sammanfattning

Vi kan se att många av förslagen i propositionen underlättar för oss som arbetsgivare. Eftersom de särskilda reglerna för uppehållstillstånd utgår från uppehållsrätten väcks några funderingar - Skulle ett permanent uppehållstillstånd kunna beviljas efter 4 år som lagligen bosatt i Sverige istället för efter de föreslagna 5 åren. Hur väl kommer det föreslagna upplägget kring ställning som varaktigt bosatt, permanent uppehållstillstånd och medborgarskap att fungera för de berörda brittiska medborgarna. Eftersom tiden för brexit är oviss ställer vi oss även frågan om vissa arbetstagare och studenter kan undantas kravet på uppehållsrätt för att kunna omfattas av förordningen. Vidare behövs förtydliganden om kravet på heltäckande sjukförsäkring och vilka underlag som kommer styrka uppehållsrätten/statusen som lagligen bosatt. Vi ser även en stor utmaning med långa handläggningstider för familjemedlemmar som ansluter efter brexit. Det föreslagna undantaget från arbetstillstånd är mycket positivt både för oss som arbetsgivare och för våra medarbetare. Vi skulle även vilja få klarhet i om/hur direktivet som varaktigt bosatt kan leda till problem med diskriminering- och likabehandling.

Vi ser positivt på de föreslagna åtgärderna som avser att underlätta för brittiska medborgare som uppfyller uppehållsrätt/permanent uppehållsrätt i Sverige om brexit sker avtalslöst. Vi kan se att många av förslagen underlättar för oss som arbetsgivare. Nedan följer våra synpunkter och funderingar presenterade under respektive avsnitt i propositionen.

Kapitel 5 – Nya regler om uppehållstillstånd

5.2 – Villkor för uppehållstillstånd

En brittisk medborgare som omfattas av förordningen behöver ha varit lagligen bosatt i Sverige under fem års tid för att kunna söka om ställning som varaktigt bosatt och därmed beviljas permanent uppehållstillstånd. Vi undrar dock om det finns lagutrymme för att bevilja permanent uppehållstillstånd till de brittiska medborgare, och deras familjemedlemmar, som har varit lagligen bosatta i Sverige under fyra års tid. Detta skulle spegla de regler som nu gäller för andra tredjelandsmedborgare. Förslaget i propositionen utgår dock från den lösning som Förenade kungariket erbjuder EU-medborgare. I de fall svensk lagstiftning ger möjlighet till en generösare hållning, anser vi att dessa ska nyttjas.

Varaktigt bosatt och permanent uppehållstillstånd

En utmaning vi kan se i det föreslagna upplägget är hur ställning som varaktigt bosatt och permanent uppehållstillstånd fungerar tillsammans. I propositionen nämns att dessa ska ses som två olika former av tillstånd. En brittisk medborgare ska därmed kunna ansöka om ställning som varaktigt bosatt trots att ett uppehållstillstånd fortfarande löper på. Resonemanget i propositionen ställer dock frågan om det i praktiken kommer gå att bevilja ställning som varaktigt bosatt eller permanent uppehållstillstånd separat från varandra. Vi förutser att det kommer finnas fall då personer uppfyller kriteriet för det ena, men inte för det andra. Exempelvis kräver ställning som varaktigt bosatt att sökande kan styrka sin och sin familjs försörjningsförmåga framgent. Vilket står i kontrast till bedömningen av permanent uppehållstillstånd som vanligen bygger på retroaktiv tillståndstid.

Medborgarskap

Vi skulle även vilja se en diskussion kring möjligheten att söka svenskt medborgarskap och om förslagen i propositionen påverkar de berörda brittiska medborgarna i detta avseende.

Upphållsrätten

Det finns några situationer där det blir olyckligt att reglerna för de särskilda tidsbegränsade tillstånden föreslås utgå strikt från uppehållsrätten. För att omfattas av uppehållsrätten krävs att personen fysiskt är på plats i Sverige dagen innan ett avtalslöst brexit. Eftersom tidpunkten för ett utträde är oviss, blir det svårt att planera för mottagandet av brittiska arbetstagare och studenter.

Upphållsrätt för arbetstagare

Chalmers verksamhet påverkas negativt om en brittisk medborgare som påbörjat sin anställningsperiod, men inte anlant till Sverige, inte omfattas av de särskilda reglerna. Det skulle underlätta om en brittisk medborgare inkluderas av de särskilda reglerna för uppehållstillstånd om hen (i) har ett anställningsavtal upprättat mellan sig och arbetsgivaren vid tiden för brexit (ii) påbörjat anställningsperioden dagen före ett utträde.

Upphållsrätt för studerande

Det har beslutats om undantag av anmälnings- och studieavgift för brittiska medborgare efter ett avtalslöst brexit (förordningen 2019:159). Undantag från studieavgift gäller bland annat för den kurs eller det utbildningsprogram vid en högskola som den brittiske medborgaren dagen före Förenade kungarikets utträde ur EU antingen var antagna till eller senast den dagen hade ansökt till. Det vore därför önskvärt för oss som lärosäte att lagstiftningarna samkörs, så att den brittiska medborgare som blir avgiftsbefriad även inkluderas i förordningen för särskilda regler om uppehållstillstånd.

Heltäckande sjukförsäkring

Chalmers behöver förtydliganden avseende den heltäckande sjukförsäkringen. Vi behöver veta om (i) personer som redan är folkbokförda i Sverige anses uppfylla kravet på heltäckande sjukförsäkring (ii) de berörda brittiska medborgarna kommer räknas som EES-medborgare eller tredjelandsmedborgare när de ska styrka en heltäckande försäkring. Kraven från svenska myndigheter om heltäckande försäkring för EES-medborgare (exempelvis vid folkbokföring) är svåra att uppfylla för personer som inte omfattas av en socialförsäkring som ger rätt till det europeiska sjukförsäkringskortet. Vi antar att brittiska medborgare efter ett avtalslöst brexit inte kommer ha rätt till det europeiska sjukförsäkringskortet. Ofta är det dock svårt att teckna en försäkring som ersätter detta försäkringsskydd. En fallgrop är kravet om en försäkring utan beloppsbegränsning, ett villkor som är svårt att få hos ett försäkringsbolag. Däremot har Chalmers väl fungerande försäkringar för tredjelandsmedborgare som behöver försäkring för att beviljas uppehållstillstånd av Migrationsverket.

Familjemedlemmar som vill ansluta sig till en brittisk medborgare i Sverige efter utträdet

Vi ser mycket positivt på förslagen som gäller de medföljande familjemedlemmarna till brittiska medborgare, eftersom de underlättar våra anställdas livspussel. Vi kan dock se en stor utmaning i handläggningstiderna för familjemedlemmar som vill ansluta sig till brittiska medborgare i Sverige efter utträdet. Vår erfarenhet är att tredjelandsmedborgare som söker uppehållstillstånd på anknytning kan behöva vänta mellan 7 och 15 månader på ett beslut. Vi kan inte se att detta löses genom att vissa länders medborgare är viseringsfria, utan familjemedlemmar riskerar att bli separerade under en mycket lång tid.

5.4 Undantag från kravet på arbetstillstånd

För oss som arbetsgivare underlättar det mycket med det föreslagna undantaget från krav om arbetstillstånd. Det medger att en person kan byta typ av arbete utan att söka nytt tillstånd. För de brittiska medborgare som omfattas, kommer detta även mildra konsekvenserna av det rättsliga ställningstagandet (SR 13 / 2019). Ett ställningstagande som inte medger att ett nytt uppehållstillstånd kan beviljas om personen redan har ett giltigt tillstånd.

5.5 Ansökan om tillstånd

En ansökan ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 31 oktober 2020

Chalmers behöver veta hur de berörda brittiska medborgarna ska ansöka om uppehållstillstånd och vilka underlag som kommer krävas. Exempelvis behövs förtydliganden avseende den heltäckande sjukförsäkring (enligt ovan) samt information om vilka underlag som godtas för att styrka sin uppehållsrätt/status som lagligen bosatt som student respektive arbetstagare. I Västra Götaland har folkbokföringen haft långa handläggningstider det senaste året. Det kan därför vara problematiskt för brittiska medborgare att visa sin uppehållsrätt med hjälp av folkbokföring i Sverige.

Kapitel 7 - Kostnader och andra konsekvenser

Varaktigt bosatt

Tredjelandsmedborgare med status som varaktigt bosatt ska bli mer mobila inom EU och kan få fler rättigheter som annars bara tillfaller unionsmedborgare. Ett frågetecken kring detta är fortsatt definitionen av kärnfamilj i direktivet (2003/109/EG) och hur detta påverkar individers möjlighet att bosätta sig i en annan medlemsstat. En snäv definition av kärnfamiljen, exempelvis en man och en kvinna samt eventuella gemensamma biologiska barn, blir problematiskt för oss som arbetsgivare ur ett diskriminerings- och likabehandlingsperspektiv.

Chalmers yttrande har tillstyrkts av Chalmers ledningsgrupp den 4 november 2019

Klas Andersson
Internationell HR samordnare - International Staff Mobility Office
Metod och utvecklingsstöd, HR-avdelningen, Chalmers verksamhetsstöd
Chalmers tekniska högskola